

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016318889

Дата перевірки:
04.06.2024 19:39:13 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
05.06.2024 10:37:41 EEST

ID користувача:
100011299

Назва документа: Курсова робота_Гальченко Ігор

Кількість сторінок: 25 Кількість слів: 4843 Кількість символів: 37274 Розмір файлу: 46.89 KB ID файлу: 1016116930

10.6% Схожість

Найбільша схожість: 4.29% з Інтернет-джерелом (<http://eprints.cdu.edu.ua/587/1/nav9.pdf>)

10.6% Джерела з Інтернету

697

Сторінка 27

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ
ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Курсова робота
на тему:
«ПОНЯТТЯ, СКЛАД ТА ЗМІСТ ПРАВОВІДНОСИН»

Виконав студент 1 курсу
Спеціальності 081 Право
Гальченко Ігор
Науковий керівник:
Стрілко Д. Л.

ПОЛТАВА - 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Поняття, ознаки та види правових відносин.....	5
Розділ 2. Склад правовідносин та загальна характеристика його елементів.....	12
Розділ 3. Поняття та види юридичних фактів.....	17
ВИСНОВКИ.....	21
Список використаних джерел.....	24

ВСТУП

Актуальність теми курсової роботи, присвяченої поняттю правовідносин, полягає у ключовій ролі правовідносин у правовій системі будь-якої країни та у житті суспільства загалом. Правовідносини є фундаментальною категорією правознавства, що відображає соціальні відносини, регульовані нормами права. Вони складають основу правового регулювання, оскільки через правовідносини реалізується воля держави, втілюються в життя норми права, забезпечуються права та обов'язки суб'єктів.

Розгляд та аналіз поняття правовідносин дозволяють глибше зрозуміти механізми функціонування правової системи, вивчити особливості правового регулювання різних сфер життєдіяльності, зокрема господарських, цивільних, адміністративних та інших відносин.

Актуальність теми також обумовлена динамічним розвитком суспільства, зміною соціальних відносин і, як наслідок, необхідністю адаптації правової системи до нових умов. Вивчення правовідносин дозволяє аналізувати та прогнозувати зміни у правовому регулюванні, вдосконалювати механізми захисту прав і свобод громадян, оптимізувати взаємодію між державою та особою. Тема правовідносин торкається також міжнародних аспектів, адже у глобалізованому світі важливо розуміти принципи та механізми міжнародного права, міжнародні правовідносини та їх вплив на внутрішнє правопорядок країн.

Таким чином, дослідження поняття правовідносин є актуальним завдяки його значущості для розуміння правового життя суспільства, для аналізу та вдосконалення правового регулювання, а також для гармонізації внутрішнього і міжнародного права.

Метою курсової роботи на тему правовідносин може бути комплексне дослідження та аналіз правовідносин, вивчення їх природи, структури, функцій, а також механізмів виникнення, зміни та припинення. Це дозволить глибше зрозуміти їх роль у правовій системі та в суспільних відносинах загалом. Мета курсової роботи також є розгляд актуальних проблем правових відносин у сучасному суспільстві та розробку пропозицій щодо їх вдосконалення та розвитку правового регулювання в цій сфері.

Об'єкт дослідження— це сукупність правовідносин, що виникають у певній сфері суспільних відносин під впливом правових норм. Об'єкт дослідження визначається як фактична сторона правових відносин, які підлягають аналізу, класифікації, вивченню механізмів їх виникнення, зміни та припинення, а також ролі та значення у регулюванні певних видів суспільних відносин.

Предметом вивчення правовідносин є правовідносини як специфічний вид суспільних відносин, які виникають на основі і в межах правових норм і характеризуються врегульованістю поведінки суб'єктів на основі їхніх прав та обов'язків.

Наукова обґрунтованість сформульованих висновків визначається широкою сукупністю методів наукового пізнання. Дослідження побудоване на основі принципу методологічного плюралізму як найважливішої передумови одержання достовірного знання, а також на таких принципах, як принцип історизму, принцип об'єктивності та конкретності, принцип єдності предмета та методу вивчення. У роботі використовувалися загальні методи наукового пізнання і спеціальні методи юридичної науки. Із загальних методів наукового пізнання в роботі застосовано, зокрема, діалектичний, історичний, логічний, системно-структурний метод.

РОЗДІЛ І.**ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ВИДИ ПРАВОВИХ ВІДНОСИН.**

Підходи до розуміння поняття правовідносин можна поділити на кілька основних груп, кожна з яких відображає певну теоретичну концепцію або методологічний підхід. Суть нормативного підходу до праворозуміння полягає в акцентуванні уваги на правових нормах як основному і вирішальному елементі правової системи. З цієї точки зору, право розглядається переважно через призму законів, нормативних актів і юридичних правил, які формально встановлюються державою. Нормативний підхід вважає, що основу правової системи складають саме правові норми, які визначають права та обов'язки суб'єктів, регулюють соціальні відносини та встановлюють підстави для юридичної відповідальності.

Згідно з нормативним підходом, законодавство і формально прийняті правові акти є ключовими для розуміння та застосування права. Правові норми мають бути чітко сформульовані, доступні для ознайомлення та обов'язкові до виконання. Прихильники нормативного підходу визнають наявність ієрархії правових норм, де конституційні положення мають найвищу силу, а нижчестоящі нормативні акти мають відповідати вищестоящим [2, с. 215].

Велике значення приділяється юридичній техніці – мистецтву формулювання правових норм, їх систематизації та інтерпретації. Правильне застосування юридичної техніки забезпечує єдність та стабільність правової системи. Нормативний підхід надає великого значення процесу правозастосування, вважаючи, що саме через правильне і точне тлумачення та застосування норм права відбувається реалізація правових принципів і цілей. Нормативний підхід до праворозуміння спрямований на підтримку

правового порядку, стабільності та передбачуваності правового регулювання, а також на забезпечення юридичної ясності та справедливості.

Соціологічний підхід до поняття правовідносин зосереджується на вивченні права через призму його функціонування в суспільстві, акцентуючи увагу на соціальних процесах, поведінці та взаємодії між людьми, які формують і реалізують правові норми. Відмінною особливістю цього підходу є розгляд права не як сукупності норм і законів, а як динамічної системи, що розвивається у відповідь на потреби суспільства та взаємодію між його членами. Соціологічний підхід вважає право інтегральною частиною соціальної системи, яка відображає, регулює та структурує соціальні відносини. Правові норми тут розглядаються як результат взаємодії між різними соціальними групами і їх інтересами [8, с. 115].

Прихильники соціологічного підходу наголошують на важливості емпіричних досліджень для розуміння як права функціонують на практиці, так і його впливу на суспільство. Це включає вивчення поведінки, відносин, норм і цінностей, що формують правову систему. Соціологічний підхід досліджує, як право впливає на соціальні зміни і, навпаки, як соціальні зміни впливають на розвиток права. Вважається, що правові норми мають бути гнучкими та здатними адаптуватися до нових соціальних реалій. В рамках соціологічного підходу також розглядається взаємозв'язок між правом та мораллю, де право не завжди співпадає з моральними нормами суспільства, але часто відображає загальноприйняті цінності та етичні стандарти [7, с. 67]

Психологічний підхід до поняття правовідносин зосереджується на внутрішній мотивації, свідомості, переконаннях та поведінці учасників правовідносин. Цей підхід вважає, що правові норми та відносини не існують у вакуумі, але тісно пов'язані з психологічними аспектами людської діяльності. За психологічного підходу, важливо розуміти, що спонукає людину дотримуватись чи порушувати правові норми, як вона сприймає свої права та обов'язки, а також права та обов'язки інших осіб. Він досліджує, як особистісні характеристики, такі як моральні переконання, цінності, емоції,

та очікування, впливають на формування та реалізацію правових відносин. Цей підхід підкреслює, що для ефективної реалізації та дотримання правових норм необхідно не тільки встановлення зовнішніх механізмів контролю та санкцій, але й розуміння та врахування внутрішніх психологічних факторів, які впливають на поведінку людини в суспільстві та в правовому полі.

Правовий позитивізм — це напрямок у філософії права, який акцентує увагу на праві як системі норм, що є офіційно закріпленими та санкціонованими державою. Ця школа мислення вважає, що єдино дійсними є ті правові норми, які були прийняті відповідними законодавчими органами або виникають з урядових актів та судової практики. Основна теза правового позитивізму полягає в тому, що право та мораль слід розглядати окремо, а легітимність правових норм засновується не на їхньому моральному змісті, а на формальній процедурі їх ухвалення та можливості примусового застосування. У контексті правовідносин правовий позитивізм акцентує на їх регулюванні виключно через офіційно встановлені правові норми. Такий підхід припускає, що в основі взаємодії суб'єктів правовідносин лежать норми, які мають чітку формулювання та санкцію. Це означає, що легітимність вимог, прав та обов'язків у правовідносинах визначається не етичними чи моральними аргументами, а їх відповідністю законам, ухваленим державою. [6, с. 27].

Таким чином, суть правового позитивізму у контексті правовідносин полягає в тому, що справедливість, ефективність та легітимність цих відносин оцінюються через призму дотримання формально встановлених правил та процедур.

Правові відносини є фундаментальним елементом правової системи будь-якої країни, визначаючи взаємодію між суб'єктами на основі правових норм. Вони мають кілька характерних ознак:

- правова регульованість є однією з ключових ознак правових відносин, оскільки саме вона визначає, що відносини між суб'єктами регулюються і контролюються правовими нормами. Правова регульованість означає, що дії

суб'єктів, їхні права та обов'язки визначаються і регулюються чинним законодавством та іншими правовими актами. Це гарантує, що поведінка учасників відносин відбувається в межах дозволеного правовою системою. Завдяки правовій регульованості, відносини мають чітко визначені параметри – хто є суб'єктами, які у них права та обов'язки, умови та процедури їх виконання та захисту. Це забезпечує юридичну визначеність та передбачуваність у взаємодіях. Правові норми не тільки визначають права та обов'язки, але й передбачають відповідальність за їх порушення. Це може включати цивільну, адміністративну чи навіть кримінальну відповідальність, що служить як засіб запобігання порушенням. Правова регульованість також передбачає здатність правової системи адаптуватися до змін у суспільстві, що означає постійний перегляд та оновлення правових норм з метою забезпечення актуальності та ефективності регулювання. Загалом, правова регульованість відіграє центральну роль у забезпеченні порядку, справедливості та стабільності у взаємодіях між суб'єктами правових відносин, формуючи основу для правопорядку в суспільстві;

- у будь-яких правових відносинах має бути принаймні два суб'єкти, які можуть бути фізичними особами, юридичними особами, державою або її органами. Суб'єкти мають визначені правові можливості та обмеження, відповідно до своїх прав та обов'язків. Ознака наявності суб'єктів є однією з ключових для визначення правових відносин. Це означає, що для формування будь-якого правового відношення мають бути принаймні дві сторони, які виступають у ролях суб'єктів цих відносин. Суб'єкти правових відносин можуть бути фізичними особами, юридичними особами, а також державою та її органами, **кожен з яких має певні права та обов'язки**, визначені правовими нормами. Кожен суб'єкт правових відносин повинен мати правосуб'єктність, тобто здатність мати права та обов'язки. Для фізичних осіб ця здатність зазвичай виникає **з моменту народження**, а для юридичних осіб – **з моменту їх державної реєстрації**. Для формування правових відносин необхідно чітко ідентифікувати сторони, їхні права та обов'язки. Це дозволяє уникнути

правової невизначеності та сприяє ефективному вирішенню можливих конфліктів. Незважаючи на різноманіття форм та типів правових відносин, суб'єкти в межах одних і тих самих відносин юридично рівні. Це означає, що законодавство забезпечує їм рівні можливості для реалізації та захисту своїх прав та інтересів. Суб'єкти правових відносин несуть юридичну відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків. Це стосується як фізичних, так і юридичних осіб. Таким чином, наявність суб'єктів є фундаментальною ознакою правових відносин, оскільки саме суб'єкти є тими, хто втілює в життя правові норми, здійснюючи свої права та виконуючи обов'язки в соціальній взаємодії з іншими;

- ознака наявності прав і обов'язків є однією з ключових для правових відносин, оскільки саме вона визначає їхню сутність і структуру. Ця ознака підкреслює, що правовідносини не просто з'єднують суб'єктів у юридичній площині, але й обумовлюють конкретні права та обов'язки, що виникають між ними. В основі будь-яких правових відносин лежить принцип двосторонності, що передбачає наявність як прав, так і обов'язків у суб'єктів цих відносин. При цьому права одного суб'єкта відповідають обов'язкам іншого, створюючи взаємність у відносинах. Права і обов'язки, що формують основу правових відносин, чітко визначаються і регулюються нормами права. Це забезпечує їх впорядкованість, прогнозованість та захищеність на законодавчому рівні. Права та обов'язки в правових відносинах мають певну цільову спрямованість, тобто спрямовані на досягнення певних соціально значущих результатів, таких як захист інтересів, реалізація прав і свобод, забезпечення суспільного порядку тощо. Правові відносини сприяють балансуванню інтересів суб'єктів, враховуючи їхні права та обов'язки. Цей баланс є основою для вирішення потенційних конфліктів та диспутів у правовому полі;

- ознака волевиявлення суб'єктів у правовідносинах підкреслює роль свідомих та цілеспрямованих дій суб'єктів, що беруть участь у правовідносинах, у формуванні, зміні або припиненні цих відносин.

Волевиявлення в правових відносинах передбачає, що суб'єкти на основі своєї свідомості та вільної волі ухвалюють рішення щодо певних дій або поведінки. Це означає, що кожен суб'єкт може самостійно визначати свої дії в межах, встановлених правом. Волевиявлення суб'єктів набуває юридичної значущості, коли воно відповідає вимогам і нормам права. Таке волевиявлення може бути зафіксоване у формі договорів, заяв, рішень, що приймаються суб'єктами правових відносин. Одним з основоположних принципів правових відносин є принцип автономії волі, що означає можливість суб'єктів самостійно вирішувати, у які відносини вступати, на яких умовах, та яким чином їх змінювати або припиняти. Волевиявлення має відбуватися в межах закону. Незаконне волевиявлення може призвести до відповідальності. Таким чином, правова система встановлює рамки, в межах яких волевиявлення визнається допустимим і ефективним. Таким чином, волевиявлення суб'єктів є фундаментальною ознакою правових відносин, що відображає їхню динаміку та розвиток, а також сприяє реалізації прав та обов'язків учасників цих відносин [9, с. 248].

Правовідносини класифікуються за різними критеріями, що дозволяє виділити їхні основні види та підвиди.

За галузевою належністю правовідносини поділяються:

- Цивільні правовідносини (наприклад, купівля-продаж, оренда);
- Трудові правовідносини (відносини між працівником і роботодавцем);
- Адміністративні правовідносини (відносини з органами державного управління);
- Сімейні правовідносини (відносини між членами сім'ї);
- Кримінально-правові відносини (відносини, що виникають у зв'язку з вчиненням злочинів).

За предметом:

- Майнові правовідносини (відносини, що стосуються володіння, користування та розпорядження майном);

- Немайнові правовідносини (відносини, що не пов'язані з майновими вигодами, наприклад, особисті немайнові права).

За суб'єктивним складом :

- Двосторонні (відносини між двома суб'єктами, наприклад, договір купівлі-продажу);

- Багатосторонні (відносини, що включають більше двох суб'єктів, наприклад, колективний договір).

З характером виникнення:

- Консенсуальні (виникають на основі угоди між сторонами);

- Волевимірні (виникають на основі односторонньої волі суб'єкта, наприклад, заповіт);

- Обов'язкові (виникають на підставі законодавчих актів або рішень органів влади). Ця класифікація не є вичерпною, оскільки в залежності від потреби дослідження можуть виділятися інші види та підвиди правовідносин, засновані на специфічних критеріях.

РОЗДІЛ II. СКЛАД ПРАВОВІДНОСИН ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЙОГО ЕЛЕМЕНТІВ.

Правовідносини складаються з трьох основних елементів: суб'єктів, об'єктів і змісту. Суб'єкти правовідносин - це учасники правовідносин, які мають відповідні суб'єктивні права і юридичні обов'язки. Суб'єктами можуть бути як фізичні особи (громадяни), так і юридичні особи (організації, установи), а також держава та її органи. Важливою характеристикою суб'єктів є їх правоздатність (здатність мати права та обов'язки) і дієздатність (здатність самостійно здійснювати дії, що породжують права та обов'язки).

Об'єкт правовідносин - це те, щодо чого виникають відповідні права та обов'язки суб'єктів. Об'єктами можуть бути матеріальні речі (наприклад, нерухомість, транспортні засоби), нематеріальні блага (інтелектуальна власність, авторські права), а також дії або бездіяльність інших суб'єктів (наприклад, виконання робіт або надання послуг) [11, с. 325].

Зміст правовідносин включає в себе сукупність прав і обов'язків, які належать суб'єктам. Зміст конкретизується в правах, що дають можливість суб'єкту вимагати певних дій або бездіяльності від інших суб'єктів, і в обов'язках, які зобов'язують суб'єкта виконувати певні дії або утримуватися від них в інтересах інших суб'єктів або суспільства в цілому.

До основних суб'єктів правових відносин відносяться фізичні особи це індивідуальні люди, які мають певні права та обов'язки. Вони вважаються правоздатними з моменту народження до моменту смерті та можуть мати різні рівні дієздатності залежно від віку, психічного здоров'я тощо. Фізичні особи як суб'єкти правовідносин мають кілька ключових характеристик, які визначають їхнє становище та можливості у правовому полі. Ці

характеристики охоплюють правоздатність, дієздатність, а також особливості, пов'язані з захистом їхніх прав та інтересів. Правоздатність фізичної особи - це здатність мати особисті та майнові права, а також нести обов'язки. Правоздатність фізичної особи виникає з моменту народження та припиняється з моментом смерті. Всі фізичні особи мають правоздатність, яка не залежить від їхнього віку, стану здоров'я, соціального статусу тощо [7, с. 135].

Дієздатність - це здатність своїми діями набувати та реалізовувати права, створювати для себе юридичні обов'язки, самостійно здійснювати захист своїх прав. Дієздатність може бути повною та обмеженою. Повна дієздатність зазвичай настає з досягненням повноліття, а обмежена дієздатність може бути встановлена для неповнолітніх або осіб, що перебувають під опікою чи піклуванням з певних причин. Окремі категорії фізичних осіб можуть мати специфічний правовий статус, який надає їм певні права та привілеї або накладає додаткові обов'язки. Наприклад, це можуть бути неповнолітні, особи з інвалідністю, біженці тощо.

Фізичні особи несуть відповідальність за свої дії та за порушення прав інших осіб. Відповідальність може бути цивільною, адміністративною або кримінальною, в залежності від характеру порушення. Взаємодія фізичних осіб у правовому полі формує основу для правовідносин, які регулюються нормами права з метою забезпечення справедливості, порядку та захисту прав та інтересів усіх учасників [5, с. 83].

Юридичні особи в правових відносинах відіграють ключову роль, представляючи організовані колективи індивідів або майнові комплекси, які мають власний юридичний статус, відокремлений від статусу їхніх засновників або учасників. Вони створюються для досягнення певних цілей, зокрема, господарської, освітньої, благодійної, культурної діяльності та інших. Визнання організації юридичною особою надає їй можливість виступати як самостійний суб'єкт правовідносин, набувати майнових і особистих немайнових прав, власності, брати на себе обов'язки, бути

позивачем і відповідачем у суді. Юридичні особи мають власну юридичну ідентичність, відмінну від їх учасників або засновників. Це дозволяє їм укладати угоди, володіти майном, бути стороною у судових процесах, мають здатність мати цивільні права та обов'язки та здійснювати їх через свої органи або представників. Правоздатність юридичної особи починається з моменту її державної реєстрації та припиняється з моменту її ліквідації [3, с. 58].

Юридичні особи мають визначену організаційну структуру, яка може включати керівні органи (наприклад, правління, директора), колегіальні органи (наприклад, раду директорів, загальні збори учасників) та інші структурні підрозділи.

Юридичні особи можуть бути створені у різних правових формах, залежно від цілей їхньої діяльності та вимог законодавства: товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю, акціонерні товариства, громадські організації, благодійні фонди, навчальні заклади тощо. Кожна з цих форм має свої особливості, права та обов'язки, визначені відповідними нормативно-правовими актами.

Держава та її органи - специфічні суб'єкти правових відносин, які діють на підставі публічно-правових повноважень. Вони виконують певні функції, представляючи інтереси держави як цілого в різних сферах життя суспільства. Міжнародні організації - організації, створені на основі міжнародних договорів, які виконують певні функції та мають права та обов'язки у міжнародних правових відносинах. Кожен з цих типів суб'єктів володіє особливими ознаками правоздатності та дієздатності, що визначають їх можливість виступати у правових відносинах. Правоздатність — це здатність мати права та обов'язки, тоді як дієздатність — це здатність своїми діями набувати та реалізовувати права, створювати для себе юридичні обов'язки [5, с. 342].

Об'єкти правових відносин — це ті матеріальні та нематеріальні блага, права на які виникають, змінюються або припиняються в результаті правових

відносин між суб'єктами. Вони є предметом правочинів, зобов'язань, а також можуть бути причиною виникнення різноманітних правових відносин. Об'єкти правових відносин можна класифікувати на матеріальні та нематеріальні. Речі- предмети матеріального світу, що можуть бути об'єктом права власності та інших речових прав. Речі поділяються на рухомі та нерухомі. Гроші та цінні папери - їх відносять до особливої категорії матеріальних об'єктів через їх широке використання в цивільному обороті. Інші матеріальні блага - це можуть бути різні матеріальні цінності, які використовуються в економічній діяльності або задовольняють особисті потреби людей.

Нематеріальні блага права на твори науки, літератури, мистецтва та інші результати інтелектуальної діяльності, що охороняються законом, права, що виникають на результати технічної творчості, права на знаки для товарів і послуг, що відрізняють їх від інших аналогічних товарів або послуг. Таким чином, об'єкти правових відносин охоплюють широкий спектр речей та прав, які можуть бути предметом правового регулювання, захисту та використання в суспільних відносинах [9, с. 59].

Зміст правових відносин визначається сукупністю прав і обов'язків, які належать їх суб'єктам. Ці права та обов'язки встановлені законодавством або випливають з правочинів, укладених між суб'єктами. Зміст правових відносин є основою для взаємодії між суб'єктами та визначає поведінку, якої вони повинні дотримуватися у своїх правовідносинах.

Це юридично визнані можливості суб'єктів вимагати певної поведінки від інших суб'єктів (фізичних чи юридичних осіб, держави). Права можуть бути майновими (наприклад, право власності) або немайновими (наприклад, право на недоторканність приватного життя), реальними (забезпечені можливістю прямого впливу на об'єкт права) або особистими (пов'язані з вимогами до певної поведінки інших осіб). Зміст правових відносин також включає механізми відповідальності за порушення встановлених прав і обов'язків. Це може бути цивільна, адміністративна, кримінальна або інша

форма відповідальності в залежності від характеру порушення та передбачених законодавством санкцій [9, с. 193].

Зміст правових відносин охоплює механізми захисту та забезпечення реалізації прав і виконання обов'язків. Це включає різноманітні процедури юридичного захисту (наприклад, судовий захист, захист прав споживачів, захист прав на інтелектуальну власність тощо). Отже, зміст правових відносин є багатограним і включає в себе комплекс прав і обов'язків суб'єктів, механізми їх реалізації та захисту, а також передбачає відповідальність за порушення встановлених правил.

РОЗДІЛ III. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ

Юридичні факти є ключовим елементом правових відносин, оскільки саме вони визначають виникнення, зміну чи припинення цих відносин. Формально-юридичний підхід акцентує увагу на юридичних нормах, які визначають, які саме події або дії мають юридичне значення. Згідно з формально-юридичним підходом, юридичний факт – це будь-яка подія або дія, на яку право вказує як на причину для виникнення, зміни або припинення правовідносин. Основна увага приділяється аналізу законодавчих актів та їх інтерпретації.

В рамках соціологічного підходу юридичні факти розглядаються через призму їх соціального впливу та значення. Тут важливо не лише формальне визнання події або дії юридичним фактом, але й реальний вплив цих подій на суспільство та індивідів. Соціологічний підхід дозволяє оцінити, як юридичні факти впливають на формування та розвиток правовідносин у реальних соціальних контекстах.

Психологічний підхід зосереджується на мотивах, інтенціях та інших психічних станах суб'єктів, які беруть участь у правовідносинах. Важливість цього підходу полягає в аналізі внутрішніх чинників, що спонукають до вчинення певних дій або прийняття рішень, які ведуть до виникнення, зміни або припинення правовідносин [11, с. 183]

Прагматичний підхід виходить з практичної цінності та ефективності юридичних фактів у правовій системі. Він дозволяє оцінювати юридичні

факти з точки зору їх здатності досягати конкретних цілей правової регуляції, а також їх впливу на ефективне вирішення правових конфліктів і реалізацію прав та обов'язків суб'єктів. Кожен з цих підходів вносить важливий вклад у розуміння природи юридичних фактів та їх ролі в системі правових відносин, дозволяючи з різних боків аналізувати та інтерпретувати їх значення та вплив на правову реальність.

Юридичні факти — це обставини (події, дії або бездіяльність), на настання яких законодавство пов'язує виникнення, зміну або припинення правовідносин. Вони є необхідною умовою для застосування правових норм і відіграють ключову роль у правовому регулюванні. Юридичні факти мають правову значущість, оскільки вони визначаються законодавством як підстави для настання конкретних правових наслідків. Це означає, що не всі події чи дії мають юридичне значення, а лише ті, які прямо передбачені законом. Вони можуть мати різні форми, зокрема події (наприклад, народження людини), дії (наприклад, підписання договору), а також бездіяльність (наприклад, несплата податків у встановлений термін) [7, с. 115].

Багато юридичних фактів пов'язані з волевиявленням людини. Це означає, що вони виникають в результаті свідомих і вольових дій людини, направлених на досягнення певного юридичного результату. Для визнання події або дії юридичним фактом необхідно, щоб вона була зафіксована у відповідних юридичних документах (нормативних актах, рішеннях суду тощо) або встановлена в порядку, передбаченому законом. Ці ознаки дозволяють чітко визначити, які саме події, дії чи бездіяльність можуть мати юридичне значення та слугувати основою для правового регулювання відносин у суспільстві.

Юридичні факти класифікуються за різними ознаками, що дозволяє розглядати їх у різноманітних контекстах правового регулювання.

За походженням юридичні факти можна розділити на :

- правочини - дії осіб, спрямовані на встановлення, зміну або припинення правових відносин (наприклад, договори, заповіти);

- юридично значущі дії - дії, які не мають на меті створення правових наслідків, але фактично їх породжують (наприклад, завдання шкоди);

- події - обставини, які виникають незалежно від волі людини, але мають юридичні наслідки (наприклад, смерть особи, стихійне лихо).

За характером волевиявлення:

- односторонні - дії, для здійснення яких достатньо волевиявлення однієї особи (наприклад, заповіт);

- багатосторонні (або двосторонні, багатосторонні) - дії, що вимагають згоди двох або більше осіб (наприклад, договори).

За наслідками:

- конститутивні - юридичні факти, які породжують виникнення нових правових відносин (наприклад, реєстрація шлюбу);

- декларативні - юридичні факти, які встановлюють або підтверджують існування правових відносин (наприклад, судові рішення про визнання права власності);

- модифікативні - змінюють існуючі правовідносини (наприклад, зміна умов договору);

- екстинктивні - припиняють існуючі правовідносини (наприклад, розірвання договору).

За способом фіксації:

- формальні - юридичні факти, для визнання яких необхідно дотримання певної форми (наприклад, нотаріальне посвідчення);

- неформальні - можуть бути визнані без дотримання строгої формальної процедури [5, с. 158].

Ця класифікація демонструє різноманітність юридичних фактів та їх значення у правовому регулюванні. Вона допомагає правозастосовцям аналізувати конкретні ситуації та визначати наслідки тих чи інших подій або дій з точки зору права.

Юридичні факти мають фундаментальне значення у системі правових відносин, оскільки вони лежать в основі формування, розвитку та

припинення цих відносин. Юридичні факти відіграють ключову роль у правовому регулюванні, оскільки дозволяють встановити моменти виникнення, зміни або припинення правових обов'язків та прав. Вони також мають важливе значення для захисту прав та законних інтересів осіб у судовому порядку.

Таким чином юридичні факти мають вирішальне значення в правовому регулюванні, визначаючи динаміку та структуру правових відносин у суспільстві. Вони служать підставами для виникнення конкретних правових відносин, прав та обов'язків осіб. Наприклад, народження людини є юридичним фактом, який породжує ряд прав та обов'язків, зокрема, право на ім'я, громадянство тощо. Юридичні факти можуть змінювати правовий статус осіб або об'єктів, наприклад, через укладення договорів, скоєння правопорушень або настання певних подій (закінчення терміну договору, смерть фізичної особи тощо). Вони відіграють ключову роль у реалізації прав і законних інтересів осіб, а також у захисті цих прав. Вони дозволяють визначити, коли та як можуть бути реалізовані або захищені права, встановлюючи відповідні правові підстави та процедури [11, с. 78].

Юридичні факти є основою для настання юридичної відповідальності. Правопорушення, як юридичний факт, може призвести до адміністративної, цивільної або кримінальної відповідальності, залежно від характеру та наслідків діяння. Знання про юридичні факти та їхні правові наслідки дозволяє особам та організаціям ефективно планувати свою діяльність, уникати правових ризиків та оптимізувати взаємодію з іншими учасниками правовідносин. Враховуючи викладене, юридичні факти є фундаментом для правового регулювання, формування, розвитку та припинення правових відносин, а також для реалізації та захисту прав і законних інтересів.

ВИСНОВКИ

Правовідносини є фундаментальною категорією правознавства, що відображає соціальні відносини, регульовані нормами права. Вони складають основу правового регулювання, оскільки через правовідносини реалізується воля держави, втілюються в життя норми права, забезпечуються права та обов'язки суб'єктів.

Розгляд та аналіз поняття правовідносин дозволяють глибше зрозуміти механізми функціонування правової системи, вивчити особливості правового регулювання різних сфер життєдіяльності, зокрема господарських, цивільних, адміністративних та інших відносин.

Підходи до розуміння поняття правовідносин можна поділити на кілька основних груп, кожна з яких відображає певну теоретичну концепцію або методологічний підхід. Суть нормативного підходу до праворозуміння полягає в акцентуванні уваги на правових нормах як основному і вирішальному елементі правової системи. З цієї точки зору, право розглядається переважно через призму законів, нормативних актів і юридичних правил, які формально встановлюються державою. Нормативний підхід вважає, що основу правової системи складають саме правові норми, які визначають права та обов'язки суб'єктів, регулюють соціальні відносини та встановлюють підстави для юридичної відповідальності.

Правовідносини складаються з трьох основних елементів: суб'єктів, об'єктів і змісту. Суб'єкти правовідносин - це учасники правовідносин, які мають відповідні суб'єктивні права і юридичні обов'язки. Суб'єктами можуть бути як фізичні особи (громадяни), так і юридичні особи (організації,

установи), а також держава та її органи. Важливою характеристикою суб'єктів є їх правоздатність (здатність мати права та обов'язки) і дієздатність (здатність самостійно здійснювати дії, що породжують права та обов'язки).

Об'єкт правовідносин - це те, щодо чого виникають відповідні права та обов'язки суб'єктів. Об'єктами можуть бути матеріальні речі (наприклад, нерухомість, транспортні засоби), нематеріальні блага (інтелектуальна власність, авторські права), а також дії або бездіяльність інших суб'єктів (наприклад, виконання робіт або надання послуг).

Зміст правовідносин включає в себе сукупність прав і обов'язків, які належать суб'єктам. Зміст конкретизується в правах, що дають можливість суб'єкту вимагати певних дій або бездіяльності від інших суб'єктів, і в обов'язках, які зобов'язують суб'єкта виконувати певні дії або утримуватися від них в інтересах інших суб'єктів або суспільства в цілому.

Юридичні факти — це обставини (події, дії або бездіяльність), настання яких законодавство пов'язує виникнення, зміну або припинення правовідносин. Вони є необхідною умовою для застосування правових норм і відіграють ключову роль у правовому регулюванні. Юридичні факти мають правову значущість, оскільки вони визначаються законодавством як підстави для настання конкретних правових наслідків. Це означає, що не всі події чи дії мають юридичне значення, а лише ті, які прямо передбачені законом. Вони можуть мати різні форми, зокрема події (наприклад, народження людини), дії (наприклад, підписання договору), а також бездіяльність (наприклад, несплата податків у встановлений термін).

Багато юридичних фактів пов'язані з волевиявленням людини. Це означає, що вони виникають в результаті свідомих і вольових дій людини, направлених на досягнення певного юридичного результату. Для визнання події або дії юридичним фактом необхідно, щоб вона була зафіксована у відповідних юридичних документах (нормативних актах, рішеннях суду тощо) або встановлена в порядку, передбаченому законом. Ці ознаки дозволяють чітко визначити, які саме події, дії чи бездіяльність можуть мати

юридичне значення та слугувати основою для правового регулювання відносин у суспільстві.

Юридичні факти є основою для настання юридичної відповідальності. Правопорушення, як юридичний факт, може призвести до адміністративної, цивільної або кримінальної відповідальності, залежно від характеру та наслідків діяння. Знання про юридичні факти та їхні правові наслідки дозволяє особам та організаціям ефективно планувати свою діяльність, уникати правових ризиків та оптимізувати взаємодію з іншими учасниками правовідносин. Враховуючи викладене, юридичні факти є фундаментом для правового регулювання, формування, розвитку та припинення правових відносин, а також для реалізації та захисту прав і законних інтересів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Балинська О.М., Гарасимів Т.З. Проблеми теорії держави і права : навч.- метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 320 с.
2. Гусарев С.Д., Олійник А.Ю., Слюсаренко О.Л. Теорія права і держави : навч. посібник. Київ : Правова єдність, 2019. 270 с.
3. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / Р.А. Калюжний, С.М. Тимченко, Н.М. Пархоменко, С.М. Легуша. – К.: Видавець Паливода А.В., 2007. – 296 с.
4. Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Копиленко О.Л., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / О.В. Зайчук (ред.), Н.М. Оніщенко (ред.). – 2-ге вид., переробл. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688с.
5. Копиленко О.Л., Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Оніщенко Н.М., Бобровник С.В. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб. / МОН України. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 400 с.
6. Осауленко О.І. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. для студентів ВНЗ / Київський національний університет внутрішніх справ. – К.: Істина, 2009. – 336 с.
7. Серeda Г.П., Стеценко С.Г. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник у визначеннях та схемах. – К.: КНТ, 2009. – 184 с.
8. Скакун О.Ф. Теорія права і держави : підручник. Київ : Алеута, 2020. 524 с.

9. Теорія держави і права : підручник / за ред. О. В. Петришина.
Харків : Право, 2019. 368 с.
10. Тетарчук В. І. Теорія держави і права : навчальний посібник. Київ :
ЮРІНКОН, 2018. 284 с.
11. Теорія держави і права : навчальний посібник / за заг. ред. С. Л.
Лисенкова, В. В. Копейчикова. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 368 с.
12. Теорія держави і права : підручник / за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Київ :
Юрінком Інтер, 2006. 688 с

Схожість

Джерела з Інтернету

697

1	http://eprints.cdu.edu.ua/587/1/nav9.pdf	234 джерела	4.29%
2	http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/syllabus/teoriia_derzhavy_i_prava.pdf	31 джерело	3.41%
3	https://fpmv.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/2021/kmvmp_programu/MP/1/RNP_1k_MP_21-22_Teoriya de	26 джерел	3.06%
4	https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/silabusi_soc_gum/silabus%20teoriija%20derzhavi%20i%20prava.pdf	4 джерела	3.04%
5	https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Concursi_naukovih_rob1t/2023/xx/3_mistse_voiennyi_stan/anotatsiia.doc	26 джерел	1.38%
6	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6689/Teoriia%20derzhavy%20i%20prava_pidruchnyk	38 джерел	1.03%
7	https://www.lvduvs.edu.ua/en/karta-dokumentiv/category/166-entrance-examination-programs.html?download=397	27 джерел	0.95%
8	http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/abiturient/pvv_2018/pvv05_zabzal.pdf		0.91%
9	https://kttidip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/83/2020/01/%D0%A2%D0%94%D0%9F-%D0%BF%D0%BD%D0%B	3 джерела	0.78%
10	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/nmm/0919/9.3.pdf		0.68%
11	http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/abiturient/pvv/pvv04.pdf		0.64%
12	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/22907/%d0%a2%d0%b5%d0%b7%d0%b8_%d1%82%d1%80%d0%b0%	14 джерел	0.64%
13	http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/45451/3/dysertaciya_na_zdobuttya_naukovogo_stupenya_doktora_yurydychnyh_nauk_b		0.54%
14	http://izmail.maup.com.ua/assets/files/organizacijno-metodichni-vkazivki-do-dek-z-teorii-derzhavi-i-prava-bakalavrat-2019(1)...		0.54%
15	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/new_d0872702/36_1/d.pdf	3 джерела	0.52%
16	https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/066cb17e-267e-4a3e-bc3a-fe776f178e48/content	33 джерела	0.52%
17	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9474/Pryntsypy%20advokatskoi%20diialnosti%20v%2	37 джерел	0.52%
18	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/20846/%d0%90%d0%bf%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d1%81%d0%b5%d0%bd%...		0.5%
19	https://ur.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/%D0%9E%D0%9A4.pdf	12 джерел	0.47%
20	http://law.karazin.ua/resources/doks/prohrama_fakhovykh_vyprobuvan_do_aspirantury_081_pravo_2021.pdf		0.45%

21	http://studcon.org/funkciyi-derzhavy	8 джерел	0.43%
22	https://mono.scnchub.com/index.php/book/catalog/download/13/59/262?inline=1	11 джерел	0.43%
23	https://shron1.chtyvo.org.ua/Avtorskyi_kolektyv/Pravoznavstvo_profilnyi_riven_pidruchnyk_dlia_11_klasu_zakladiv_zaruzheny	36 джерел	0.41%
24	https://kttidip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/83/2024/01/sylabus_teoriia-derzhavy-i-prava_zaochna.pdf	3 джерела	0.39%
25	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/16792/%D0%90%D0%B4%D0%BC.%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC-1.pdf	2 джерела	0.39%
26	http://ebk.net.ua/Book/law/bityak_admpu/part1/115.htm	8 джерел	0.37%
27	https://kttidip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/83/2024/01/sylabus_theory-of-state-and-law_2023_onyshchuk-1.pdf	3 джерела	0.37%
28	https://uk.wikipedia.org/wiki?curid=596227	5 джерел	0.37%
29	http://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/7302/1/%d0%a2%d0%be%d0%bc-1.pdf		0.37%
30	http://liber.onu.edu.ua/pdf/prav_derzh_42.pdf		0.35%
31	http://nm2.univd.edu.ua/download/102545		0.35%
32	http://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2017/09/%D0%94%D0%98%D0%A1-%D0%93%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC-1.pdf		0.35%
33	https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/5_2018/Vipusk_52018.pdf		0.35%
34	https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36158	2 джерела	0.35%
35	https://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/MR-Kurs-roboty-TDP-22.pdf		0.33%
36	https://www.cuspu.edu.ua/images/stories/applicant/program/aspirantura/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B9%D0%BE%D0%BC-1.pdf	2 джерела	0.33%
37	http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc40/juspradenc40.pdf		0.33%
38	https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/3871/metodkrtdp17-18pidpys.pdf		0.33%
39	https://uk.wikipedia.org/wiki?curid=1548737		0.33%
40	https://history.udpu.edu.ua/images/banners/silabus/robpro/Hospodarske_Pravo_Ukrainy.pdf		0.31%
41	https://ljd.dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2022/01/4-s%D1%94v%D1%94rinova.pdf	4 джерела	0.23%
42	http://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/2012-3.pdf		0.23%

